

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 14. novembrī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Aivars Uminskis, senatores Anita Poļakova un Inese Laura Zemīte

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /Persona A/ un viņa aizstāves zvērinātas advokātes Ligitas Pētersones kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 25. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 23. oktobra spriedumu

[1.1] /Persona A/, personas kods /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām.

[1.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹² pantu lietiskos pierādījumus – šaujamieročus „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīciju – 195 patronas – nolemts konfiscēt kā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetus.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais /Persona A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 233. panta otrās daļas par šaujamieroču un to munīcijas glabāšanu bez attiecīgas atļaujas.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 25. marta spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā aizstāves L. Pētersones apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 23. oktobra spriedums atcelts daļā par apsūdzētajam noteikto sodu pēc Krimināllikuma 233. panta otrās daļas.

/Persona A/ sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.¹ panta pirmās daļas 1. punktu, ar sabiedrisko darbu uz 80 stundām.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 25. marta spriedumu apsūdzētais /Persona A/ un viņa aizstāve L. Pētersone iesnieguši kasācijas sūdzības, kurās lūguši atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[4.1] Pamatojot savu lūgumu, aizstāve norādījusi, ka tiesa nepamatoti atzinusi apsūdzēto par vainīgu Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, jo viņa darbībās nav konstatējams šā noziedzīgā nodarījuma sastāvs.

Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka Ieroču aprites likums, Ministru kabineta 2019. gada 21. maija noteikumi Nr. 211 „Noteikumi par ieroču atļaujām un par ieroču izņemšanu un iznīcināšanu” un Nr. 210 „Noteikumi par ieroču un munīcijas apriti” pretrunīgi reglamentē personas rīcību ar ieročiem pēc ieroču glabāšanas atļaujas anulēšanas, proti, persona nav tiesīga pārvadāt ieročus, tomēr tai ir pienākums tos nodot noteiktajā termiņā.

Ievērojot minēto, apsūdzētais objektīvi nav varējis nodot šaujamieročus, jo to pārvadāšana pēc atļaujas anulēšanas pati par sevi ir krimināltiesiski sodāma darbība.

Turklāt Valsts policijas lēmumā par šaujamieroču glabāšanas atļaujas anulēšanu nav norādīts, kādā veidā un kam šaujamieroči un to munīcija ir nododama, kā arī nav ietverts brīdinājums par iespējamo kriminālatbildību šī rīkojuma neizpildes gadījumā, aprobežojoties vienīgi ar atsauci uz Ieroču aprites likuma 90. panta trešās daļas 3. punktā noteiktajām Valsts policijas darbinieka tiesībām izņemt personai piederošos ieročus un munīciju, ja persona, kurai anulēta ieroča atļauja, tos nav nodevusi noteiktajā termiņā. Tādējādi apsūdzētais varējis paļauties, ka Valsts policijas darbinieki izņems šaujamieročus pēc noteiktā termiņa beigām. Savukārt tiesa nepamatoti secinājusi, ka apsūdzētā juridiskā izglītība un ieroču aprites kārtības kvalifikācijas pārbaudījuma nokārtošana norāda uz to, ka apsūdzētais apzinājies kriminālatbildības iestāšanās iespējamību. Apelācijas instances tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā profesores Valentijas Liholajas atzinumu, no kura izriet, ka šaujamieroča nodošanas termiņa pārkāpums nav pietiekams Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses konstatēšanai situācijā, kad persona paļāvusies, ka pēc ieroču nodošanai noteiktā termiņa notecējuma Valsts policija tos izņems Ieroču aprites likumā noteiktā kārtībā.

Apsūdzētais vēlējies nodot šaujamieročus un to munīciju. No apsūdzētajam piederošā telefona zvanu žurnāla izriet, ka apsūdzētais divas reizes sazinājies un vairākkārt mēģinājis sazināties ar Valsts policijas Atļauju sistēmas nodaļas inspektori, lai noskaidrotu kārtību, kādā ieroči ir nododami. Šaujamieroču glabāšanai ir bijis pasīvs raksturs, jo apsūdzētais neveica nekādas aktīvas darbības ar tiem.

Tiesību normu pretrunīgums un Valsts policijas rīcība, neizņemot ieročus pēc noteiktā termiņa beigām, rada saprātīgas šaubas par to, ka apsūdzētais izvairījies no pienākuma nodot šaujamieročus.

[4.2] Apsūdzētais /Persona A/ kasācijas sūdzībā pamatā atkārtojis aizstāves kasācijas sūdzības argumentus, kā arī norādījis, ka apelācijas instances tiesa, lemjot par apsūdzētā vainīgumu, vairākkārt ir norādījusi uz apsūdzētā nodarbošanos un izglītību, un tādējādi pārkāpusi no vienlīdzības principa izrietošās garantijas uz vienotu procesuālo kārtību visām personām neatkarīgi no šo personu nodarbošanās.

Tiesa arī nav motivējusi, kādēļ lietiskie pierādījumi – šaujamieroči un to munīcija – atzīti par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetiem.

Motīvu daļa

[5] Senāts konstatē, ka kasācijas instances tiesas kompetencē izskatāmajā lietā ir sniegt atbildi, vai: 1) šaujamieroču un to munīcijas glabāšana pēc attiecīgas atļaujas anulēšanas veido Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi; 2) apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, noskaidrojot apsūdzētā nodomu; 3) apelācijas instances tiesa ir pareizi piemērojusi Krimināllikuma 70.¹² pantu.

[6] No pārsūdzētā nolēmuma izriet tiesas atzinums, ka izskatāmajā gadījumā šaujamieroču un to munīcijas nenodošana Valsts policijai tās paziņojumā noteiktajā termiņā veido Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījumā objektīvo pusi – šaujamieroča un tā munīcijas glabāšanu bez attiecīgas atļaujas.

Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums no objektīvās puses izpaužas kā šaujamieroča, šaujamieroča būtisko sastāvdaļu, šaujamieroča munīcijas, lielas enerģijas pneimatiskā ieroča, sprāgstvielas vai spridzināšanas ietaises izgatavošana, remontēšana, iegādāšanās, glabāšana, nēsāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana vai realizēšana bez attiecīgas atļaujas, kuras nepieciešamību nosaka Ieroču aprites likums.

Šaujamieroču glabāšana ir to atrašanās personas faktiskajā valdījumā un to atklāta vai slēpta turēšana kā saliktā, tā izjauktā veidā jebkādā šai personai zināmā vietā (*Senāta 2015. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-246/2015, 11840002813*).

Neatļauta ieroča glabāšana ir ne tikai gadījumos, ja tas tiek darīts bez atbilstošas atļaujas, bet arī gadījumos, ja glabāšanas atļauja nav pagarināta vai ir anulēta pirms termiņa, bet persona turpina ieroci glabāt (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Plēnuma 1997. gada 2. jūnija lēmuma Nr. 5 „Par tiesu praksi krimināllietās par neatļautām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām un speciāliem līdzekļiem” 12. punkts*).

Ieroču aprites likums reglamentē kārtību, kādā izsniedz, aptur vai anulē attiecīgu ieroču aprites atļauju. Atbilstoši Ieroču aprites likuma 26. pantam, ja ieroču atļauju anulē, aptur tās darbību vai nepagarina tās termiņu, ierocis, tā maināmā būtiskā sastāvdaļa vai munīcija ir nododama Valsts policijai piecu darba dienu laikā pēc attiecīgā paziņojuma saņemšanas.

Tādējādi Ieroču aprites likums noteic, ka noteiktu laiku ieroča glabāšana atzīstama par tiesisku arī bez attiecīgas atļaujas – ja ieroču atļauja ir anulēta, tās darbība ir apturēta vai nav pagarināts tās termiņš.

Ievērojot minēto, Krimināllikuma 233. panta otrās daļas izpratnē ar šaujāmieroču, to būtisko sastāvdaļu un munīcijas glabāšanu bez atļaujas saprot to neatļautu turēšanu valdījumā (faktisku valdījumu) pēc tam, kad ir beidzies Ieroču aprites likumā paredzētais termiņš to nodošanai Valsts policijai.

[7] Apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka lietā esošie pierādījumi ārpus saprātīgām šaubām pierāda, ka apsūdzētais /Persona A/ bez attiecīgas atļaujas glabāja savā dzīvesvietā apsūdzībā norādītos šaujāmieročus un to munīciju, un viņa darbībās ir konstatējamas visas Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, subjektīvo pusi ieskaitot.

Pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā Valsts policijas paziņojumu apsūdzētajam par pienākumu nodot šaujāmieročus un to munīciju Valsts policijai piecu darba dienu laikā, liecinieces /Persona C/ liecībām par apsūdzētā solījumiem nodot ieročus nākamajā darba dienā, kā arī ziņām par apsūdzētā izglītību un šaujāmieroču glabāšanas atļaujas iegūšanas faktu, tiesa motivēti secinājusi, ka apsūdzētais zinājis par ieroču glabāšanas atļaujas anulēšanu un pienākumu nodot šaujāmieročus un to munīciju Valsts policijai, tomēr apzināti turpinājis tos glabāt bez attiecīgas atļaujas savā dzīvesvietā, līdz valsts amatpersonas tos izņēma.

Tiesa atzinusi, ka apsūdzētais nav norādījis objektīvus iemeslus, kas būtu kavējuši vai lieguši viņam izpildīt likumā noteikto pienākumu. Turklāt, ņemot vērā apsūdzētā izglītību un šaujāmieroču glabāšanas atļaujas iegūšanas faktu, viņš nav varējis nezināt savus likumā noteiktos pienākumus un to neizpildes sekas. Ievērojot minēto, inkriminētās darbības apsūdzētais izdarījis ar tiešu nodomu.

Savukārt izvērtējusi lietā esošo profesores V. Liholajas atzinumu, apelācijas instances tiesa norādījusi, ka tas satur vispārīgas atbildes uz aizstāvības jautājumiem, kuras nav saistošas tiesai un neatspēko lietā esošos pierādījumus, kas apstiprina, ka apsūdzētais /Persona A/ zinājis, kādā kārtībā īstenojama ieroču nodošana, tomēr apzināti to nav ievērojis.

Senāts atzīst, ka apsūdzētā un viņa aizstāves kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā par apelācijas instances tiesas pieļautiem Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem nav guvuši apstiprinājumu un ir pamatoti ar viņu subjektīvo viedokli par lietā iegūto pierādījumu vērtējumu, faktiski pauž sūdzības iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, un vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

[8] Apelācijas instances tiesa atzinusi par pareizu pirmās instances tiesas secinājumu, ka lietiskie pierādījumi – apsūdzētā dzīvesvietā izņemtie šaujāmieroči „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīcija – 195 patronas – saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹² panta otro daļu atzīstami par Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetiem un konfiscējami.

[8.1] Krimināllikuma 70.¹² pants noteic, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmets ir rīki un līdzekļi, kuri bija paredzēti vai tika izmantoti noziedzīga nodarījuma izdarīšanai.

Tādējādi Krimināllikuma 70.¹² pantā reglamentēti noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta divi veidi – rīki vai līdzekļi –, kā arī divi to izmantošanas nolūka veidi – paredzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanai vai ticis izmantots noziedzīga nodarījuma izdarīšanai.

Senāts ir norādījis, ka, lai atzītu kādu priekšmetu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetu, jāvērtē noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi un jānoskaidro, kuram no tiesību normā norādītajiem diviem izmantošanas nolūkiem – bija paredzēts vai tika izmantots noziedzīga nodarījuma izdarīšanai – tas atbilst (*Senāta 2025. gada 12. marta lēmuma lietā Nr. SKK-29/2025, [ECLI:LV:AT:2025:0312.11903009921.7.L](#), 6. punkts*).

Tiesību doktrīnā tiek skaidrots, ka noziedzīgā nodarījuma priekšmets ir tie konkrētie materiālās pasaules priekšmeti (lietas, nauda, vērtspapīri, ieroči, narkotiskas un psihotropas vielas, transportlīdzekļi u. c.), pret kuriem vērsta noteikta prettiesiska darbība (bezdarbība), tādējādi apdraudot ar Krimināllikumu aizsargātās intereses. Savukārt ar noziedzīga nodarījuma rīkiem un līdzekļiem vainīgais iedarbojas vienīgi uz nodarījuma priekšmetu vai nodarījumā cietušo, tāpēc tie nav noziedzīga nodarījuma objekta sastāvdaļas (nodarījuma priekšmets) (*Liholaja V. Noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija: Likums. Teorija. Prakse. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 25.–26. lpp.*).

Tādējādi noziedzīga nodarījuma priekšmets ir jānorobežo no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetiem – rīkiem un līdzekļiem –, ar kuru palīdzību noziedzīgs nodarījums tiek izdarīts.

Senāts norāda, ka noziedzīga nodarījuma rīki un līdzekļi, atšķirībā no noziedzīga nodarījuma priekšmeta, nav saistāmi ar Krimināllikuma Sevišķās daļas normā aizsargātās intereses saturu. Tādējādi šaujamerocis tā neatļautas glabāšanas gadījumā būs Krimināllikuma 233. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmets, bet, piemēram, šaujamerocis, ar kuru izdarīta slepkavība, būs noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmets – rīks, ar kuru atņemta citas personas dzīvība.

Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētā /Persona A/ dzīvesvietā izņemtie šaujamerocis un to munīcija ir Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeti, proti, noziedzīga nodarījuma objekta sastāvdaļa.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 70.¹² pantu.

[8.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹³ panta pirmo daļu ar noziedzīgu nodarījumu saistīta manta ir apgrozībā aizliegtas lietas vai lietas, kuru izcelsme vai piederība konkrētajā krimināllietā nav noskaidrota, vai tāda noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederoša manta, kas sakarā ar izdarīto noziedzīgo nodarījumu nav atstājama personas īpašumā.

Senāts norāda, ka par apgrozībā aizliegtām atzīstamas tādas lietas, kuras aizskar valsts un iedzīvotāju drošības un tiesiskās kārtības intereses.

Ieroču aprites likumā reglamentēta šaujamerocu un to munīcijas likumīgās aprites kārtība un noteikti gadījumi, kad ieroču glabāšana ir pieļaujama vai aizliegta.

Ieroču aprites likuma 2. pants atklāj šā likuma mērķi – noteikt valsts un pašvaldību institūciju un privātpersonu tiesības un pienākumus attiecībā uz ieroču, munīcijas, to sastāvdaļu un speciālo līdzekļu apriti Latvijā, kā arī noteikt šo priekšmetu klasifikāciju, aizliegumus un ierobežojumus attiecībā uz šiem priekšmetiem, lai garantētu personu un sabiedrības drošību.

Aplūkojot Ieroču aprites likuma mērķi kopsakarā ar šā likuma 3. nodaļā „Ieroču, munīcijas un to sastāvdaļu, kā arī speciālo līdzekļu aprites aizliegumi” ietvertu 12. un 13. panta saturu, secināms, ka šaujamerocu aprite ir pieļaujama tikai tādā apjomā un kārtībā, kāda noteikta likumā, savukārt personas, kurām nav attiecīgas ieroču atļaujas, nav tiesīgas glabāt vai citādi rīkoties ar šaujameroci.

Tātad prettiesiska šaujamerocā un tā munīcijas glabāšana rada personu un sabiedrības drošības apdraudējumu. Secīgi izriet, ka šaujamerocis un tā munīcija, kas tiek glabāta bez tiesiska pamata, ir uzskatāma par apgrozībā aizliegtu lietu Ieroču aprites likuma izpratnē, un līdz ar to – arī par mantu, kas saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, kuru nonākšana brīvā apritē nav pieļaujama.

[8.3] Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētais /Persona A/ bez attiecīgas atļaujas glabāja šaujamieročus un šaujamieroču munīciju, tādējādi apdraudot vispārējo drošību šaujamieroču un to munīcijas aprites jomā.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa faktiski ir konstatējusi, ka šaujamierocis un tā munīcija ir apgrozībā aizliegtas lietas.

Krimināllikuma 70.¹³ panta otrā daļā noteic, ka ar noziedzīgu nodarījumu saistītu mantu, tai skaitā apgrozībā aizliegtu lietu konfiscē.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka konfiscēto apgrozībā aizliegto lietu nodošanai attiecīgajām iestādēm vai to iznīcināšanai ir obligāts raksturs, lai nepieļautu šādu lietu nonākšanu turpmākā aprītē un pasargātu sabiedrības drošību un veselību (sk. *Senāta 2022. gada 29. septembra lēmuma lietā Nr. SKK-156/2022, [ECLI:LV:AT:2022:0929.11370014519.7.L](#), 6.3 punkts*).

Piemērojot atbilstošu Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu tiem faktiskajiem apstākļiem, kurus konstatējusi apelācijas instances tiesa, nemainīsies rīcības sekas ar lietiskajiem pierādījumiem – B4 kategorijas garstobru bisi „Benelli Ethos 28”, B4 kategorijas garstobru bisi „Benelli Raffaello Lord”, B4 kategorijas garstobra-vītņstobra karabīni „Benelli Argo E Pro” un 195 patronām–, tādējādi netiks pasliktināts apsūdzētā /Persona A/ stāvoklis. Senāts norāda, ka tas neattiecas uz apsūdzētajam noteikto sodu un nerada viņam nelabvēlīgas tiesiskas sekas, jo lietisko pierādījumu konfiskācija šajā gadījumā izriet no likumā noteiktā pienākuma nepieļaut apgrozībā aizliegto lietu nonākšanu nelikumīgā aprītē. Tādējādi šāda rīcība ir nepieciešama sabiedrības drošības un tiesiskās kārtības nodrošināšanai, un tā netiek vērsta uz apsūdzētā tiesiskā stāvokļa pasliktināšanu.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst par iespējamu grozīt pārsūdzēto nolēmumu daļā, ar kuru lietiskie pierādījumi – šaujamieroči „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīcija – 195 patronas – atzīti par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetiem un konfiscēti saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹² panta otro daļu, nosakot, ka minētie priekšmeti atzīstami par apgrozībā aizliegtiem un konfiscējami saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹³ panta otro daļu.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 240. panta pirmās daļas 3. punktam lietiskie pierādījumi – šaujamieroči „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīcija – 195 patronas – nododami Valsts policijai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 4. punktu, Senāts

nolēma

grozīt Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 25. marta spriedumu daļā, ar kuru lietiskie pierādījumi – šaujamieroči „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīcija – 195 patronas – atzīti par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetiem;

saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹³ panta otro daļu konfiscēt lietiskos pierādījumus – šaujamieročus „Benelli Ethos 28”, „Benelli Raffaello Lord”, „Benelli Argo E Pro” un to munīciju – 195 patronas – kā apgrozībā aizliegtas lietas un nodod tos Valsts policijai;

pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Uminskis A. Poļakova I. L.
Zemīte